

Markeringspråk og XML

Nettsider og XHTML

```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>  
<eventyr>  
Det var en gang...  
...  
og snipp, snapp, snute, så var det eventyret ute.  
</eventyr>
```

Læreboka kapittel 3 og 4

5. september 2007

XML og XHTML

- ❑ **XML = EXtensible Markup Language**
  - Laget for å beskrive informasjon.
  - Brukes for
    - » Lagring av semistrukturerte data.
    - » Overføring av data mellom systemer.

- ❑ **XHTML = EXtensible HyperText Markup Language**
  - Laget for å vise frem informasjon.
  - Brukes for
    - » Markering av tekster som skal vises frem av en nettleser.

- ❑ **Standardisert av World Wide Web Consortium – se <http://www.w3.org/>**

Markering av tekst

❑ Spesifikk markering (eksempel fra WordStar)

.PL 66	page length 66 linjer
.MT 6	margin top = 6 linjer
.MB 9	margin bottom = 9 linjer
^B Innhold INF1040^B	switch bold on and off
I ^BINF1040^B skal vi blant annet lære ...	

❑ Generalisert markering (eksempel fra XHTML)

```
<h1>Innhold INF1040</h1>  
<p>I <strong>INF1040</strong> skal vi blant annet lære...</p>
```

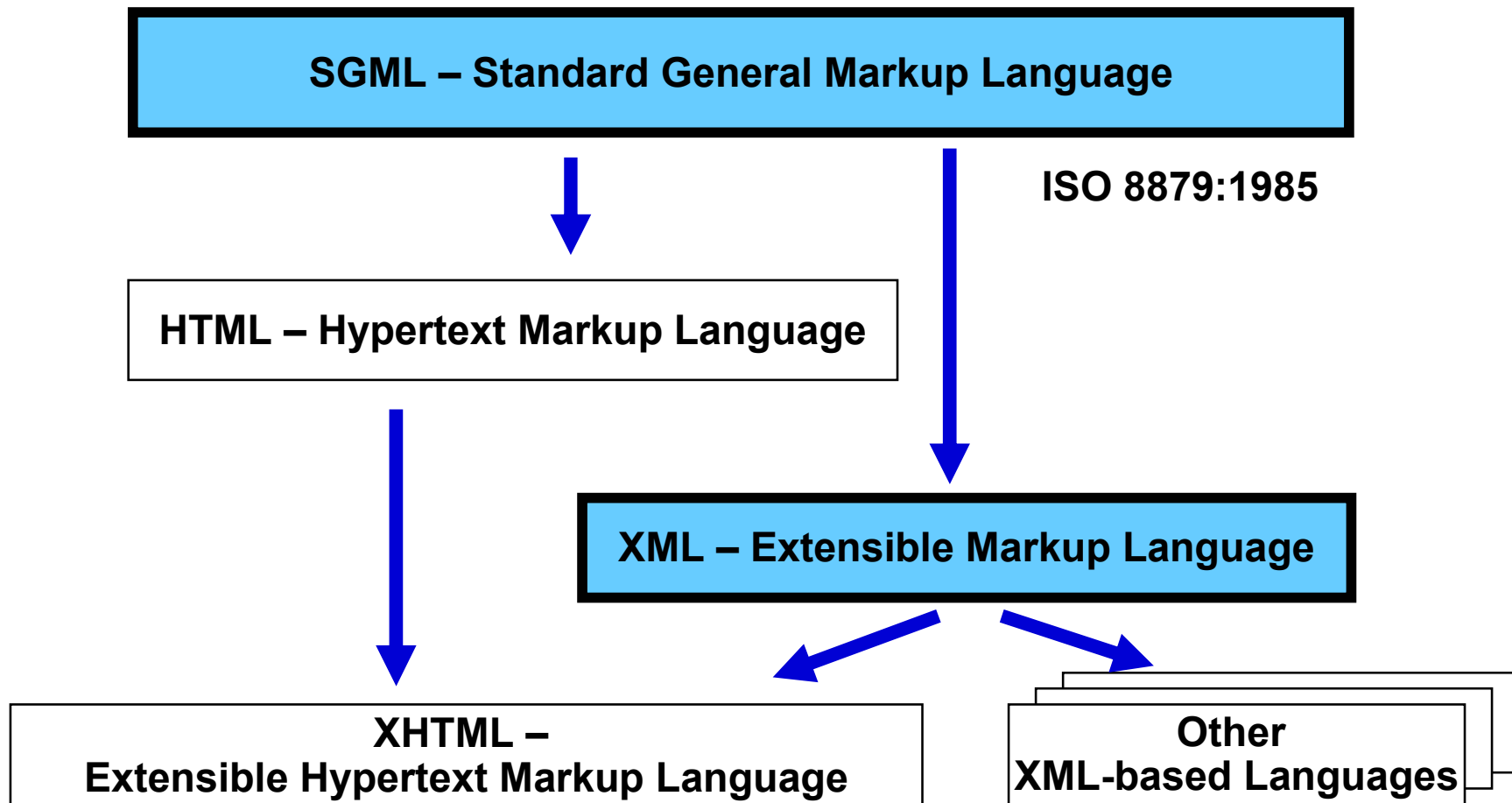
❑ Generisk markering (eksempel fra XML)

```
<chapter>  
<chapter name>Innhold INF1040</chapter name>  
<paragraph>I <span>INF1040</span> skal vi blant annet lære...  
</paragraph>  
...  
</chapter>
```

Direkte redigering av markert tekst

- ❑ **Trinn 1: Generalisert eller generisk markering**
Hver enkelt del av teksten deklarereres til å være av en bestemt type (f.eks. overskrift, brødtekst, sitat, liste...)
- ❑ **Trinn 2: Formatering**
Hver av teksttypene tilordnes en kombinasjon av formater (ofte kalt en stil).
- ❑ **Prinsipp: Skill mellom innhold (hva er teksten) og visualisering (hvordan vise frem teksten).**

SGML-familien

Et meget enkelt XML-eksempel

Alle XML-filer
begynner slik!

Tegnsettet brukt
i XML-filen

Startmarkering
(starttag)

```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
```

```
<eventyr>
```

Det var en gang...

...

og snipp, snapp, snute, så var det eventyret ute.

Sluttmarkering
(endtag)

```
</eventyr>
```

Element

Et litt mer avansert XML-eksempel

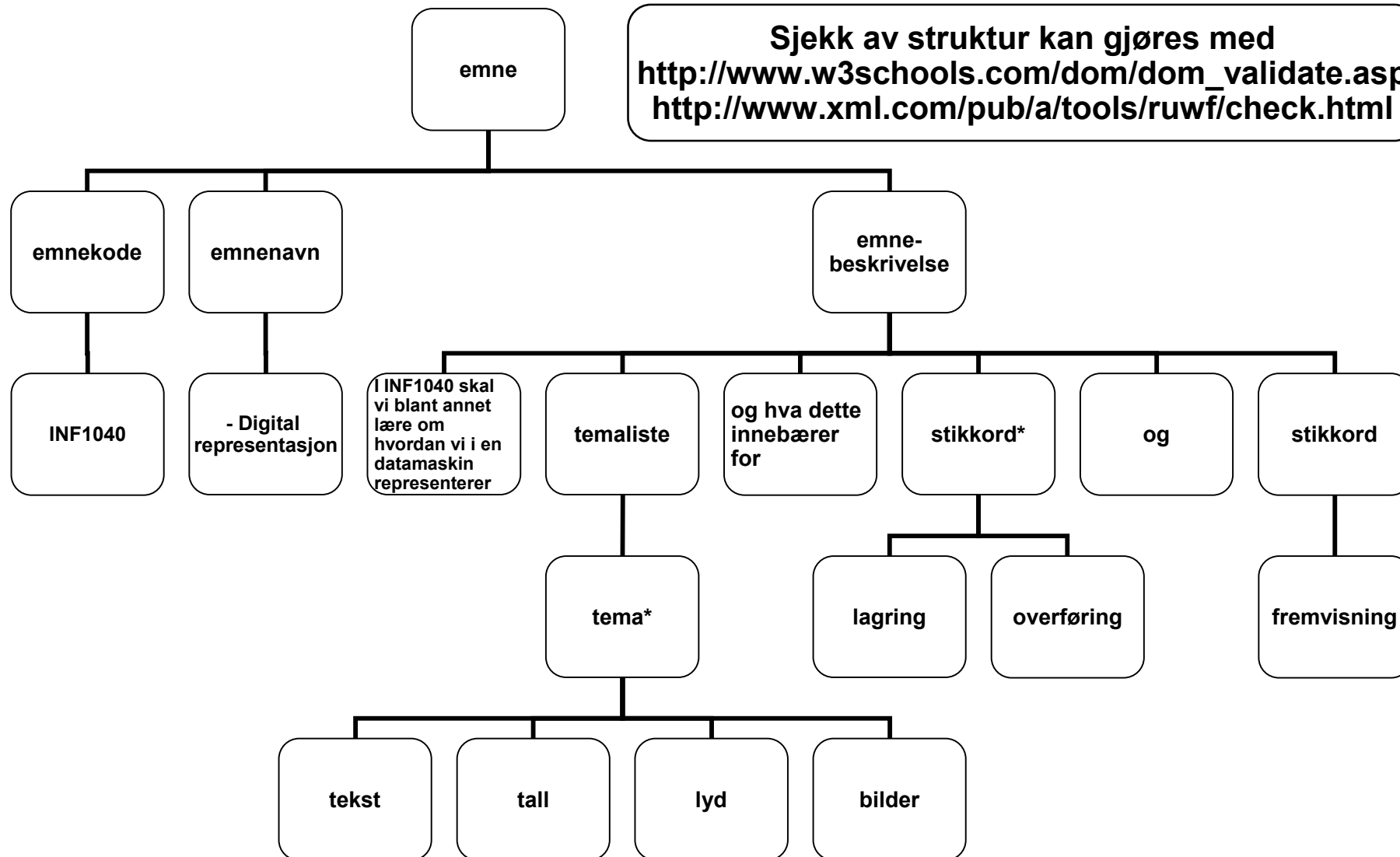
```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<emne id="ifi12345">
<emnekode>INF1040</emnekode>
<emnenavn>Digital representasjon</emnenavn>
<emnebeskrivelse>I INF1040 skal vi blant annet lære om hvordan vi i en
    datamaskin representerer
<temaliste>
    <tema>tekst</tema>
    <tema>tall</tema>
    <tema>lyd</tema>
    <tema>bilder</tema>
</temaliste>
og hva dette innebærer for
    <stikkord>lagring</stikkord>,
    <stikkord>overføring</stikkord> og
    <stikkord>fremvisning</stikkord>.
</emnebeskrivelse>
</emne>
```

Vi snakker gjerne om et "XML-dokument", selv om det ikke er meningen å skrive det ut på papir.

Terminologien understreker imidlertid at XML er et tekstbasert format.

Elementene danner en hierarkisk struktur

Sjekk av struktur kan gjøres med
http://www.w3schools.com/dom/dom_validate.asp
<http://www.xml.com/pub/a/tools/ruwf/check.html>

Oppbyggingen av et element

- ❑ Et element må ha både en start- og en slutt-markering
`<markering>elementinnhold</markering>`
- ❑ Elementer kan ha attributter i startmarkeringen: `attributt="verdi"`
- ❑ Tomme elementer kan ha en kombinert start- og sluttmarkering `<markering/>`
- ❑ Regler for elementnavn
  - Kan inneholde bokstaver, tall og andre tegn.
Ikke-engelske bokstaver er tillatt,
men det er ikke sikkert all programvare forstår dem
  - Kan ikke inneholde mellomrom (space)
  - Kan ikke starte med tall, skilletegn eller xml, XML, Xml (men med _)
  - Unngå tegnene – . : De kan lett misforstås

Spesielle tegn

- ❑ Tegnene `<` `>` `&` har en spesiell betydning i XML (de brukes som "escape"-tegn)
- ❑ Hvis slike tegn inngår i teksten, må de kodes på en spesiell måte:
`&tegnnavn;` eller `&#kodepunkt;`

- ❑ altså:

<code><</code>	<code>&lt;</code>	<code>&#x3C;</code>
<code>></code>	<code>&gt;</code>	<code>&#x3E;</code>
<code>&</code>	<code>&amp;</code>	<code>&#x26;</code>

x betyr at kodepunktet er angitt i heksadesimal!

- ❑ For konvertering fra Unicode-tegn til heksadesimal, bruk for eksempel <http://pioneer.stereo.lu/converter.html>

To anvendelser av XML

- ❑ **Som et “lingua franca” mellom systemer**
  - Endelig en “standard” !
  - Emneorienterte markeringer må defineres
(begge systemer må ha samme oppfatning av <eventyr>)
  - Er tekstlig format alltid hensiktsmessig?
  - Stor datamessig “overhead”
Men: Store muligheter for komprimering
- ❑ **Lagring av XML-dokumenter i en database**
  - “Native” XML-database
  - Trenger vi enda en type database?

Eksempel på en Dokumenttypedefinisjon - DTD

Dokumenttypedefinisjon på filen emne.dtd:

```
<!ELEMENT emne (emnekode, emnenavn, emnebeskrivelse)>
  <!ELEMENT emnekode (#PCDATA)>
  <!ELEMENT emnenavn (#PCDATA)>
  <!ELEMENT emnebeskrivelse (#PCDATA|temaliste|stikkord)*>
    <!ELEMENT temaliste (tema*)>
      <!ELEMENT tema (#PCDATA)>
  <!ELEMENT stikkord (#PCDATA)>
```

Parced Character
Data, dvs vanlig tekst

På filen emne.xml

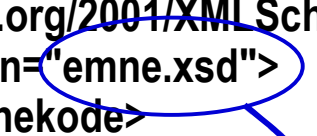
```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<!DOCTYPE emne SYSTEM "emne.dtd">
<emne>
<emnekode>INF1040</emnekode>
...
...

```

Dokumenttypedeclarasjon

Et XML-skjema

```
<?xml version = "1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
<emne xsi:schemaLocation="emne.xsd">
<emnekode>INF1040</emnekode>
```

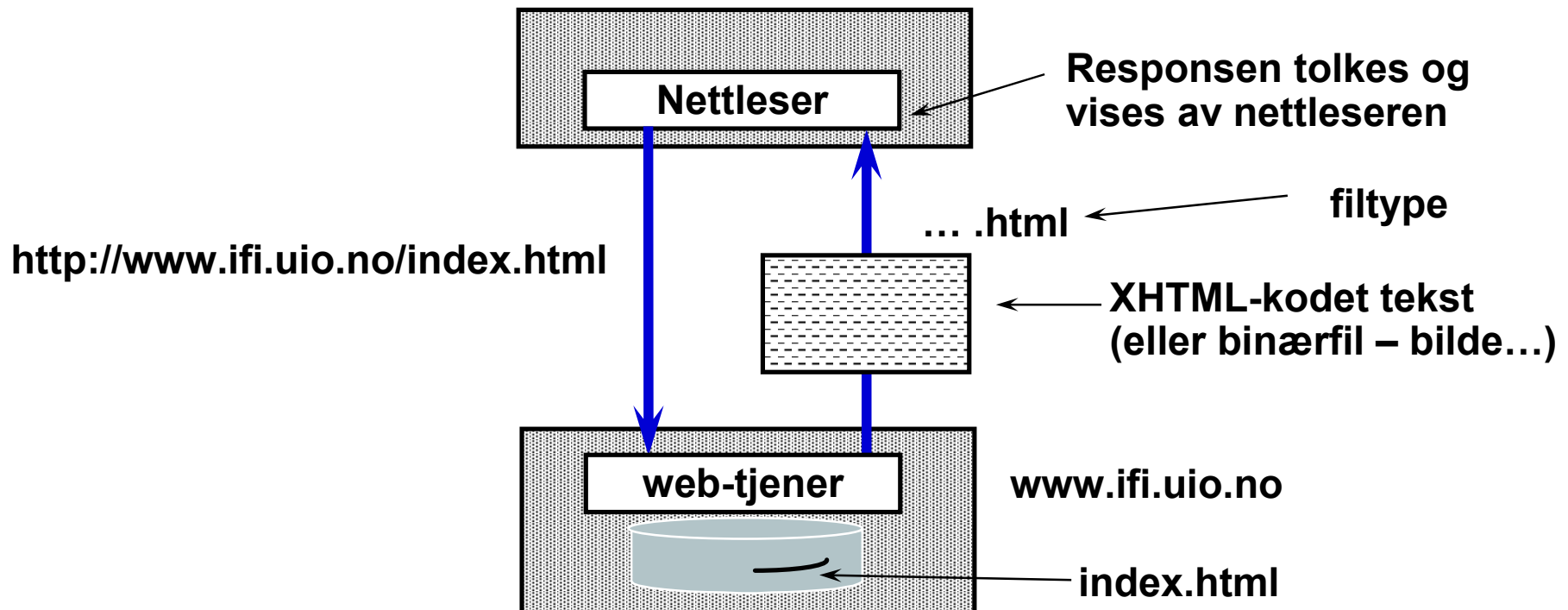

På filen emne.xsd:

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<xs:schema xmlns:xs="http://www.w3.org/2001/XMLSchema">
  <xs:complexType>
    <xs:sequence>
      <xs:element name = "emnekode" type="xs:string"/>
      <xs:element name = "emnenavn" type="xs:string"/>
      <xs:element name = "emnebeskrivelse">
        <xs:complexType mixed="true">
          <xs:element name = "tema" type="xs:string"
            minoccurs="2" maxoccurs="10"/>
          <xs:element name = "stikkord" type="xs:string"
            minoccurs="0" maxoccurs="unbounded"/>
        </xs:complexType>
      </xs:sequence>
    </xs:complexType>
  </xs:schema>
```

XHTML – Extensible Hypertext Markup Language

- ❑ XML med en spesiell DTD egnet for utforming av nettsider
se <http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd>
- ❑ Erstatning for HTML – Hypertext Markup Language
- ❑ Viktig bestanddel av Hypertext Transfer Protocol – HTTP

Tre varianter av XHTML

For XHTML kan vi velge mellom tre ulike DTDer

Transitional

Litt romslig DTD som bl.a. tillater elementer og attributter som har med visuell presentasjon å gjøre.

Egnet for XHTML som er oppussede versjoner av tradisjonell HTML

Frameset

DTD som tillater bruk av rammer ("frames").

Omdiskutert teknologi.

Strict

DTD som utelukker elementer og attributter som har med visuell presentasjon å gjøre – dette skal uttrykkes i stiler og stilark

Vi skal bruke strict!

Hva INF1040 ikke dekker

- Dynamiske nettsider (INF1050)**
Nettsider som bygges opp "on the fly" på web-tjeneren, ofte på grunnlag av data som hentes fra en database
- Forms (INF1050)**
Formularer som brukeren av nettstedet kan fylle ut
- Image-maps**
Klikkbare bilder
- Klient-programmering**
Bruk av skriptspråk for å skape liv i nettsiden
- Java-Applets og ActiveX-controls**
Små programmer som lastes ned fra web-tjeneren og som utføres på klienten
- Sikkerhetsaspekter**

Den minimale XHTML nettside

```
<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
```

```
<!DOCTYPE html
```

```
  PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Strict//EN"
```

```
  "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-strict.dtd">
```

```
<html xmlns = "http://www.w3.org/1999/xhtml">
```

```
  <head>
```

```
    <title> En minimal nettside </title>
```

```
  </head>
```

```
  <body>
```

```
    <p>Hallo, verden!</p>
```

```
  </body>
```

```
</html>
```

Angivelse av
DTD

Angivelse av
navnerom

Publisering av nettsiden (på Ifi)

- ❑ Legg opp en mappe med navn `www_docs` på brukerområdet ditt (hvis den ikke er der fra før), og gi den tilgangstillatelse 755
  - > `chmod a+rx www_docs`
- ❑ Legg XHTML-teksten du vil publisere i mappen `www_docs`, sørg for at filtypen er `html` eller `htm`, og gi filen tilgangstillatelse 644
  - > `chmod a+r fil.html`
- ❑ Nå er nettsiden tilgjengelig under URLen `http://folk.uio.no/~brukernavn/filnavn.html`

I det øyeblikk du har satt tilgangstillatelsene, er nettsiden offentlig tilgjengelig ved hjelp av nettlesere over hele Internett.

Tenk over hva du publiserer!